

גיטין מג

עניין: אין אדם עומד על דברי תורה א"כ נכשל בהן

ליקוטי מאמרים ספר יהושע פ"א

רק שהוא כמו אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהם (גיטין מג, א), והנה המכשול עצמו גם הוא דברי תורה, שהרי כל ההוה אמינא נכתבו גם כן בגמרא, וכן הטעיות שטעה אמורא אחד תחלה ואחר כך הדר ביה, הטעיות שמקודם גם כן נכתב בגמרא, שגם הוא דברי תורה ומכלל התורה שבעל פה, שכך הוא סדר חכמתו יתברך שיהיה מכשול מקודם והעלם ואחר כך הגעה לאמת. כי כך רצה ה' יתברך בעולם הזה שהוא עלמא דשיקרא והעלם האמת, והוא הפרוזדור לעולם הבא שהוא הגעת האמת, ומי שלא היה בפרוזדור אי אפשר לבוא לטרקלין כלל. ומאחר שגם זה הוא

רבי צדוק הכהן - מחשבות חרוץ אות יח

צדיקים גמורים יכולים (ברכות לד, ב). וכך רצה הש"י בבריאת העולם, כידוע בסוד בורא עולמות ומחריבן, שהן עולם התוהו, ורמזה תורה במה שנאמר (בראשית א, ב) והארץ היתה תוהו וגו'. וכך ברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא, ויסד הש"י כל הבריאה כן שיתרון האור רק מן החושך, ואין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל (גיטין מג, א), דצריך להיות קלוקל מקודם ואחריו תיקון. דשבע יפול צדיק הם נפילת כל השבע מדרגות הידועים, בסוד שבעה מלכין קדמאין, רצה לומר כחות הראשונים שבהתחלת כניסת האדם לדברי תורה ועבודת הש"י. ותחלת נפילה שינה דויפל תרדמה, כמו שאמרו בבראשית רבה שם (יז, ה)

ליקוטי מאמרים ספר יהושע - הקדמה

השתדלותו, מצד הזה נמשך מכשול, שהרי על כל פנים כפי פום ריהטא נראה שהשתדלות הוא בזולת ה' יתברך ואם כן הוא שקר. אף על פי שכאשר נעמיק נראה שזה מכיר הנותן ויודע שאף על פי שהוא משתדל מכל מקום השתדלותו אינו שלו ומעלה ומוריד כלל רק ה' יתברך נותן לו, אבל מכל מקום הרי משתדל ואינו מאוכלי מן, אם כן הרי הנגלה מפעלו לכאורה יש לומר עליו שהוא פעלו והשתדלותו לבד בלי הכרת הנותן, שאם לא כן למה משתדל כלל. ולכן אמרו בחגיגה (יד, א) והמכשלה הזאת וגו', שאין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן. ועומד על דברי תורה היינו בהשתדלות, והוא התורה שבעל פה וחכמת לבו שמשגי בדברי תורה, דבר זה אי אפשר בלא מכשול מקודם. שהרי המושכל ראשון של ההשתדלות הוא שהוא בזולת הידיעה שה' יתברך הנותן, ולכן במושכל ראשון מושך המכשול. רק אחר כך על ידי זה דייקא עומד על דברי תורה, שבאמת כך יסד ה' יתברך שעל ידי השתדלות ופעולת אדם יגיע לכל המעלות. ולכך אף על פי שבהתחלה דבר זה מושך מכשול, מכל מקום על ידי מכשול זה מגיע להעמדה על דברי תורה. וכך הם ענין הגליות,

רבי צדוק הכהן - פוקד עקרים אות ד'

שורש חכמת תורה שבעל פה. וכן אמרו (גיטין מג, א) אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן, והיינו על דברי תורה שבעל פה והתחדשות הלכות שלא נתבררו עדיין, אי אפשר לעמוד כלל בלי מכשול הקודם. כברייתו של עולם, ברישא חשוכא והדר נהורא (שבת עז, ב), שכך היא השגת האור המושג לנבראים דוקא מתוך החושך וההעלם (כמ"ש בזה"ק תצוה קפד, א). ועל כן קדם יצירת עשו ליעקב, שהוא החושך הקודם המביא להשגת אור תורה דאח"כ. וזהו הצייד בפיו שיצחק ראה שהוא